

BULETINUL EPISCOPIEI

Buletin informativ al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cu reședința la Giula
Apare cu binecuvântarea † Preasfințitului Părinte Episcop Siluan - Anul XVII. Nr. 4 (192), aprilie 2019

SCRISOARE PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI - 2019

† SILUAN

**din mila lui Dumnezeu
Episcopul Eparhiei
Ortodoxe Române
din Ungaria
și Locțiitorul Episcopiei
Daciei Felix**

Iubitului cler, cinului monahal și dreptmăritorilor creștini din sfânta și de Dumnezeu păzita Episcopie Ortodoxă Română din Ungaria, har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Cel Înviat a treia zi din morți și de la Duhul Sfânt, iar de la noi părintească dragoste, frățească îmbrățișare și binecuvântare!

**Iubiți frați și surori în
Hristos Domnul,**

Hristos a înviat!

În curgerea firească și grăbită a anului liturgic și a zilelor noastre, prin rânduiala și darul Bunului Dumnezeu iată-ne ajunși din nou la Praznicul Învierii Domnului, sau la Sărbătoarea Sfințelor Paști și primul gând care ne vine în minte acum, nouă, creștinilor ortodocși, este cel de bucurie, de mulțumire și de recunoștință.

De bucurie, pentru că Hristos a biruit moartea și

prin tăria cugetelor și simțirea profundă a sufletelor noastre Îl vedem și noi, astăzi, cu ochii minții, că ne întâmpină, asemenea Ma-

riei Magdalena și celorlalte Femei Mironosițe, sau Ucenicilor Săi și ne cheamă pe nume, spunându-ne, cu glasul cunoscut: Pe cine cauți?(Ioan 20,13,15). Eu sunt! Îndrăzniți! Nu vă temeți!” (Matei 14,27). Iar noi Îi vom răspunde, uimiți: „Învățătorule!”(Ioan 20,16). Ce bine că ești iarăși împreună cu noi! Că nu Te-am pierdut odată pentru totdeauna, așa cum ne gândeam. Ce bine că ești aici, mai tare decât moartea, care nu a putut să Te țină ascuns într-o adâncurile cele de taină ale mormântului!

De mulțumire, pentru că nu este puțin lucru să te întâlnești cu Cineva pe care Îl iubești și Îl credeai pierdut, cu Cel ce nu este doar

un simplu Om, la fel ca toți ceilalți, ci este chiar Învățătorul Cel Bun, Care știe să ne învețe și pe noi, atunci când avem nevoie. Care știe să ne

pentru a-L cinsti. Pentru a-L fi recunoscători că vrea să ne primească și pe noi în familia Sa cea duhovnicească, cea mare și nenumărată, ce depășește veacurile și granițele timpului și ale locurilor și îi adună pe toți cei credincioși, vii și morți, într-o legătură sfântă a iubirii Sale dumnezeiești.

De aceea ne bucurăm și noi acum de Învieria lui Hristos, într-o care toate s-au întărit (Stihira a 2-a, de la Cântarea a 3-a, din Canonul Învierii).

**Dreptmăritori creștini
și creștine,**

Sărbătoarea Sfințelor Paști provine etimologic de la denumirea cuvântului eвреiesc „Pesac” care înseamnă „tre-cere” și se referă la un episod biblic și istoric real, cuprins în capitolul al 14-lea din cartea Vechiului Testament numită „Ieșirea”. Acolo ni se vorbește despre trecerea poporului israelitean prin Marea Roșie, sub conducerea lui Moise și de izbăvirea lui din robia egipteană, care a durat vreme îndelungată, de 430 de ani. Dar și despre scăparea de sub amenințarea morții iminente, venită din partea oștilor egiptene ale lui Faraon, ce nu voiau să rămână fără robii lor evrei,

(Continuare în pag. a 2-a)

Scrisoare Pastorală la Învierea Domnului - 2019

(Urmare din pagina 1-a)

pe care îi folosiseră atât de mult. Iată, însă, că israeliteții au trecut, în chip minunat, prin această mare și au scăpat cu viață, pe când prigonitorii lor au pierit.

În creștinism, Sărbătoarea Sfințelor Paști preia acest motiv esențial al trecerii și izbăvirii din primejdie și din robie, dar îl extinde foarte mult, de la poporul ales al lui Israel la întregul neam omeneș și de la un conducător important pentru acest popor, Moise, la Hristos Domnul, Fiul Fecioarei Maria, dar și Fiul Tatălui Ceresc, Dumnezeu Adevărat și Om Adevărat, Fratele nostru întru umanitate, Care ne trece și pe noi, din moarte la viață și de pe pământ la Cer, după cum cântăm cu toții, la Paști (Irmosul I, de la Cântarea I, a Canonului Învierii).

În ziua cea dintâi a săptămânii, duminică, dis-de-diminează (Marcu 16,2,9; Ioan 20,1), Femeile Mironosițe care văzuseră toate cele pe care le-a pățit Hristos de la mai-marii poporului Său, precum și moartea Sa pe Crucea Golgotei, cu frică și cutremur, dar și cu iubire mare față de Învățătorul lor, s-au dus la mormânt pentru a-l unge Trupul cu miresme, așa cum se cuvenea și pentru a îndeplini toate cele necesare față de Cel mort. Și nu mică le-a fost mirarea, văzând arătare de îngeri, cu chip de lumină, stând lângă piatra răsturnată de pe Mormântul lui Iisus, iar Cel pe Care-L căutau nemaifiind înăuntru. Acestea au fost primele semne ale Sfintei Învieri a lui Hristos: lipsa Trupului Său din Mormânt, unde au mai rămas ca mărturie doar giulgiul și mahrama capului,

în care a fost El învelit (Luca 24,12; Ioan 20,5-7); piatra care a fost dată la o parte, deși era foarte mare (Matei 28,2; Marcu 16,3-4; Luca 24,2; Ioan 20,1); îngerii care le întrebă pe cine caută și care le vestesc, cei dintâi, Învierea Domnului (Matei 28,2-7; Marcu 16,6; Ioan 20,13); înălțarea cu Hristos Cel Înviat, pe Care nu-L recunosc de la început, crezând că este grădinarul, decât după ce Îi aud glasul cunoscut, chemându-le pe nume și Care nu le lasă să Îl atingă, pentru că încă nu S-a suit la Tatăl Său, ci le trimite ca să spună și Apostolilor despre Învierea Sa (Ioan 20,15-18).

De asemenea, vestiți fiind de Ucenicele credincioase și râvnitoare ale Domnului (Luca 24,22-24), au venit și Sfinții Apostoli la Mormânt, începând cu Petru și Ioan și au găsit așa cum li se spusese lor: Mormântul gol, iar Trupul lui Iisus nu mai era acolo (Ioan 20,3-10).

Pentru a pecetlui în chip deplin minunea Învierii Sale, dar și puterea desăvârșită pe care o avea acum, Hristos Domnul vine la Ucenicii Săi, trecând cu Trupul prin ușile încuiate și Îi încredințează în mod concret de Învierea Sa: prin cuvânt, dar și îndemnându-l pe Toma, mai apoi, să Îi atingă mâinile și coasta Sa, Care au fost străpunse și Care păstrează și după Înviere semnele cuielor (Ioan 20,19,26).

Aceasta și este, de fapt, esența Praznicului Sfințelor Paști și mesajul său central: biruința lui Hristos asupra morții, prin puterea Sa cea dumnezeiască; îndelunga Sa răbdare, de care a dat dovadă în timpul Sfințelor Sale Pătimiri și pe care suntem îndemnați și noi să o avem, în

toate încercările vieții noastre și bucuria întâlnirii cu Cel Înviat, Care a adus pace și lumină în sufletele Sfinților Săi Apostoli, dar și ale noastre, ale celor care suntem creștini și credem în El și în Sfânta Sa Înviere.

Iubiți credincioși și credincioase,

Pentru a se putea bucura cineva din plin de Învierea Domnului are nevoie de cunoaștere și de credință. Cunoașterea personală a lui Hristos este esențială, pentru că nici în viața obișnuită, nu poate exista iubire adevărată între oamenii care nu se cunosc. Pe măsură ce încep să se cunoască, aceștia vor putea să se apropie unul de altul și să se iubească, iar iubirea adevărată este jertfelnică și va ști să dăruiască mai mult, decât să primească. Va ști să ia aminte la trebuințele celuilalt, mai mult decât la ale sale, dar va și primi în schimb multe, pentru că fiecare vrea să îi dăruiască celuilalt tot ceea ce are el mai bun. La fel se întâmplă și între om, creația cea mai de seamă a lui Dumnezeu, și Hristos, Fiul și Trimisul în lume al Tatălui Ceresc, Care S-a jertfit pentru noi, pe când eram încă neputincioși și sub păcat (Romani 5,6-8). Puterea faptei, ascunsă în taina cuvântului, face cunoscute cele ce sunt și se săvârșesc, iar în cazul lui Hristos, citind și noi cele ce sunt scrise cu de-amănuntul despre El (Luca 1,3) în paginile Scripturii Sfinte a Noului Testament și rugându-ne Lui, în mod direct și personal, chemând-L în ajutor, Îl vom putea cunoaște mai bine și Vom începe să Îl iubim mai mult. Pentru că Hristos nu a

venit ca să I se slujească, ci El să îi slujească pe ceilalți și să Își dea sufletul ca preț de răscumpărare pentru mulți (Matei 20,28; Marcu 10,45). Iar după toate cele câte a făcut și i-a învățat pe oameni pe pământ, la urmă, răbdând și pe cele mai rele ale firii omenești, a primit moartea din partea celor la care a venit și încă moarte pe Cruce (Filipeni 2,8), pentru ca pe cei ce erau ținuți de păcat și de moarte să-i răscumpere și biruind moartea, să le dăruiască viață veșnică celor care vor crede în El.

Acestea înțelegându-le și noi și sporind întru cunoașterea și dragostea Sa, să ne bucurăm cu bucurie sfântă de acest dar mare al Sfintei Învieri și de Praznicul Dumnezeiesc al Sfințelor Paști, asemenea Preacuratei Maicii Sale și Sfinților Săi Apostoli, asemenea Femeilor Mironosițe și tuturor celor care I-au urmat și s-au desăvârșit pe calea sfințeniei, întru El și cu un glas, dimpreună cu toți îngerii din Cer să-I cântăm: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le!”

Al vostru, al tuturor, de tot binele doritor și către Hristos Domnul Cel Înviat rugător,

† Siluan
Episcopul Eparhiei
Ortodoxe Române
din Ungaria
și Locțiitorul Episcopiei
Daciei Felix

Data în Reședința noastră
Episcopală din Giula,
la Praznicul
Învierii Domnului,
în Anul Mântuirii 2019.

Asociația de prietenie Giula-Arad, la Catedrala Episcopală și Muzeul Ortodox Românesc din Giula, Ungaria

Miercuri, 10 aprilie 2019, membrii Asociației de prietenie Giula-Arad, înființată în 8 mai 2014 și întrunită de această dată în orașul de pe Crișul Alb, din Ungaria, pentru o ședință generală de lucru, au vizitat Catedrala Episcopală și Muzeul Ortodox Românesc din Giula. Între membrii de la Arad și Giula care au venit pentru această ședință s-au numărat Domnul Szalai György, Președintele Asociației de prietenie

Giula-Arad, Domnul Gligor Teodor, Președintele Asociației Arad-Giula, echivalentul pe partea română a acestei Asociații comune de prietenie, Domnul Bognár Levente, Viceprimarul Aradului, Domnul Durkó Károly, Președintele Comisiei de cultură de la Primăria din Giula și Doamna Maria Gurzäu Czeglédi, Directorul Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula.

Oaspeții au fost întâmpinați în fața Centrului Eparhial de Preasfințitul Părinte Episcop Siluan, care le-a prezentat câteva dintre datele importante legate de existența și istoricul comunității românești din Ungaria, despre obiectivele și instituțiile reprezentative ale acestei comunități, din Giula, care are aici un fel de centru sau „capitală” simbolică a ei, apoi le-a vorbit despre locașul de cult reprezentativ al comunității, numit Catedrala „Sân Nicolae”, care a devenit Catedrală Episcopală, mai întâi formal, prin decizia Congresului Național Bisericesc al românilor ortodocși din Ungaria, din 26 martie 1946, care hotărâ propriu-zis înființarea unei Episcopii Ortodoxe Române, cu un Ierarh în fruntea ei, pentru toți credincioșii ortodocși români care trăiesc în această țară, iar mai apoi prin hirotonia și instalarea în această funcție și demnitate a Preas-

fințitului Părinte Sofronie Drincec, ce au fost făcute în 21 februarie 1999, de către vrednicul de pomenire Părinte Patriarh Teoctist.

După prezentările făcute, membrii

delegației giulane și arădene au depus coroane de flori la cele două busturi din piatră, din Parcul Catedralei: al lui Moise Nicoară (1784-1861), jurist, profesor, traducător, scriitor și bun român, originar din această localitate, ai cărui părinți se numără între ctitorii Catedralei din Giula, iar el s-a luptat foarte mult pentru aducerea unui Episcop ortodox român la Arad, lucru care s-a și întâmplat în 1829, prin venirea lui Nestor Ioanovici în această demnitate; de asemenea, la bustul lui Liviu Rebreanu (1885-1944), mare prozator și dramaturg român, membru al Academiei Române și Director al Teatrului Național din București, care a avut, de asemenea, legături cu orașul Giula, în timpul vieții și activității sale. O elevă de la Liceu a recitat poezia „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, de Lucian Blaga, iar la final s-a cântat „Veșnică pomenire!”, pentru odihna sufletelor celor două personalități române omagiate cu acest prilej. Domnul Szalai György i-a oferit Preasfințitului Părinte Siluan un album cu orașul Giula, din partea Asociației pe care o conduce, iar după acest moment festiv s-au deplasat cu toții la Muzeul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, intitulat „Vestigiile Ortodoxe” și care găzduiește piese bisericești de mare preț, cu valoare

istorică, simbolică și reală, din viața acestei comunități: icoane pe lemn, pânză și sticlă, obiecte liturgice, veșminte preoțești, Antimise și prapori, tipărituri vechi, între care și un exem-

plar din „Cazania” lui Varlaam, din anul 1643 și alte obiecte, precum și hărți ale localităților și panouri cu iconostasele celor mai reprezentative biserici ale Parohiile Românești din Ungaria.

Oaspeții au apreciat foarte mult, atât obiecte-

le văzute în cadrul Muzeului, cât și informațiile aflate și programul desfășurat la Catedrală.

Asociația de prietenie Arad-Giula s-a înființat 8 mai 2014, la Giula, ca o continuare a inițiativei de colaborare comună între cele două orașe și conducerile administrative ale acestora, începută în anul 1994, sub forma manifestării intitulată „Strângeri de mâini” și continuată, în același an, cu înfrățirea realizată între aceste orașe situate de cele două părți ale graniței. De-a lungul vremii, atât cele două Primării, cât mai nou și cele două Asociații de Prietenie, au organizat diferite întâlniri și programe culturale și administrative comune, care au contribuit la o mai bună cunoaștere și apropiere între locuitorii acestor două orașe importante, situate la aproximativ 70 kilometri distanță unul de altul.

Vizita de acum, de la Catedrală și Muzeul ortodox, a continuat cu ședința comună de lucru a membrilor celor două Asociații, care au pregătit programele lor viitoare, între care se va număra și aniversarea celor 25 de ani de colaborare comună, între cele două orașe, care va avea loc în 8 mai la Giula și în 18 iunie la Arad.

**Biroul de Presă
al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**

Asociația Tinerilor Ortodocși din Ungaria MORISZ, la ceas aniversar și 15 ani de existență

Asociația Tinerilor Ortodocși din Ungaria (Magyarországi Orthodox-keresztény Ifjúsági Szövetség – MORISZ), asociație civilă formată din tineri aparținând celor 5 jurisdicții ortodoxe care trăiesc în această țară, a aniversat 15 ani de existență și a marcat acest eveniment printr-o conferință și o întâlnire a membrilor ei, ce a avut loc sâmbătă, 6 aprilie 2019, la Colegiul numit „Tekelianum”, din Budapesta, aparținând Eparhiei Ortodoxe Sârbe din Ungaria.

La eveniment, răspunzând invitației adresate de Doamna Sinka Borbála Julianna (Șinca Borbála Iuliana), Președintele Asociației MORISZ, a participat și Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, care a susținut cu acest prilej conferința cu tema: „Sfânta Liturghie – spațiu spiritual și timp al comuniunii între oameni, generații și popoare, prin Jertfa și iubirea Mântuitorului Iisus Hristos”, care a

fost tradusă și în limba maghiară, de Părintele Arhimandrit Calinic Covaci, Consilierul Administrativ Bisericesc al Episcopiei Române din Ungaria. Au participat, de asemenea și alți clerici ortodocși din Ungaria, ca de pildă Părintele Kiril Tatarka (Tătarcă), Secretarul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe Maghiare din Ungaria, aflată sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei și slujitor la biserica ortodoxă maghiară din Miskolc (Mișcolț), Părintele Sipos Barnabás (Șipoș Bornobaș), Paroh la biserica ortodoxă rusă din Debrecen (Debrețen), din cadrul aceleiași Eparhii, Părintele Ioannis Fortomas, Preot slujitor la Paraclisul ortodox grec din Palatul de pe strada Muzeum, al Exarhatului pentru Austria și Ungaria al Patriarhiei Ecumenice și Arhidiaconul Emanuel Văduva, de la Catedrala Episcopală Ortodoxă Română din Giula, precum și membrii ai Asociației MORISZ, din diferite orașe din Ungaria (Budapesta, Seghedin, Peci, Mișcolț, Nyiregyháza, Kecskemét, sau Beloianisz), dar și tineri ortodocși din alte țări, ca de pildă un grup de tineri din Slovacia, în frunte cu Președintele Asociației Tinerilor Ortodocși de aici, Domnul Lukāj Polanovič (Luca Polanovici) și cu Doamnele Vicepreședinți Marina Bachledovā (Marina Bașledova) și Anastazia Tarabajovā (Anastasia Tarabaiova), din România: Doamna Adina Jugănescu, Cadru didactic asociat la Universitatea ELTE din Budapesta și Fărcanea Marin, din București, studentă cu bursă „Erasmus”, la aceeași Universitate, și chiar și din Australia, veniți la studii în Budapesta.

Manifestarea aniversară a început prin cuvântul de salut al Doamnei Președinte Sinka Borbála Julianna, urmată de conferința Preasfințitului Părinte Siluan, care și-a exprimat aprecierea și încurajarea pentru această Asociație a Tinerilor Ortodocși din Ungaria, la înființarea căreia a și fost părtaș, în anul 2004, tot la Budapesta și le-a vorbit acum celor prezenți despre însemnătatea relației personale cu Mântuitorul Iisus Hristos, descoperită și afirmată prin rugăciune personală stăruitoare, într-o lume contemporană indiferentă și nihilistă, prin studiu al Sfintei Scripturi, luare aminte la cuvintele Mântuitorului și rugăciune comună, la Sfânta Liturghie, care actualizează mesajul și activitatea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ne așază și pe noi într-o

legătură personală directă, de dragoste, cu Acesta și ne ajută să privim lucrurile și viața din perspectivă creștină. La final, Ierarhul le-a oferit tinerilor din Asociația MORISZ o icoană cu Sfântul Rafail din Banat (Sfânt Cuvios sârb, din secolul al XVI-lea), și a primit în chip simbolic, la fel ca și Părintele Arhimandrit Calinic, ceilalți Preoți prezenți și alți membri fondatori ai Asociației, câte o cană cu sigla MORISZ imprimată pe ea.

Au fost văzute apoi mai multe fotografii, cu tabere pentru copii și alte activități organizate de MORISZ, de-a lungul anilor, în diferite locuri din Ungaria, care au trezit nostalgie și emoții în rândul participanților, iar manifestarea s-a încheiat printr-o agapă comună, care a continuat spiritul de comuniune frățească inter-ortodoxă, ce a marcat întreaga reuniune.

Asociația MORISZ a fost înființată la Budapesta, în anul

2004, este asemănătoare Asociației ASCOR, din România, dar la un nivel mult mai mic, reunește în prezent circa 40 de membri, din diferite orașe și părți ale Ungariei, din cele 5 jurisdicții ortodoxe care funcționează în această țară (Exarhatul pentru Ungaria și Austria al Patriarhiei Ecumenice, Eparhia Ortodoxă Maghiară aflată sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei, Eparhia Ortodoxă Română din Ungaria, Eparhia Ortodoxă Sârbă din Ungaria și Eparhia Ortodoxă Bulgară din Ungaria) și organizează anual diferite activități, în locuri pitorești, dar și apropiate de câte una dintre bisericile și parohiile ortodoxe, de diferite naționalități, care au fost întemeiate aici. Între acestea s-au numărat și Catedrala Episcopală Română din Giula, sau Centrul pentru familii și tineret de la Otlaca Pustă, dar și locuri aparținând Eparhiei Ortodoxe Maghiare, la Seghedin, Nyiregyháza, lângă lacul Balaton, etc.

Dintre activitățile organizate de MORISZ, în acești 15 ani de existență, menționăm: tabere pentru copii și tineret (Császtapuszta, în 2004 și 2005; Vászoly, în 2006-2010, Jávorkút, în 2012, Pusta Otlaca, în 2014 și 2015, Tihany, lângă lacul Balaton, în 2011, Gemenci Erdő, în 2018 și Mór Vértes Tábor, în 2016 și 2017); întâlniri pentru tineri și adulți (Nyiregyháza, în 2005 și Budapesta, în 2008, 2010, 2011 și 2014); cursuri sau tabere pentru învățarea cântării bizantine (Gyöngyös, în 2006, despre Sfânta Liturghie cântată în tradiție slavă și Kisapáti, în 2007, despre cântările bizantine), pelerinaje (în 2004 la Nagymaros și Remetebárlangok; în 2006, la Mănăstirea Grgeteg, din Serbia și în 2010, la Kárpátalja, sau Transcarpatia, în Ucraina); precum și diferite activități caritativ-sociale, ca de pildă ducere de mâncare la familii sărace, din părțile Budapestei, sau pregătirea unor dulciuri tradiționale de Crăciun, cu copii din cadrul acestei Asociații. Președinți ai Asociației MORISZ, de-a lungul vremii, au fost Doamna Bárdos Zita (5 ani), Kaulics Irén (2 ani) și Sinka Borbála Julianna, de 8 ani. Asociația îl are ca Ocrotitor pe Sfântul Mucenic Mauriciu (Mór, în limba maghiară), care a trecut la cele veșnice, prin moarte martirică, în anul 286.

**Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe
Române din Ungaria**